Školní vzdělávací program pro školní družinu

Základní škola a Mateřská škola Suchdol

Zpracovala: Mgr. Gabriela Buldrová

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE 3

2. CHARAKTERISTIKA 4

3. KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ 4

4. DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ 6

5. FORMY A METODY ČINNOSTI ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ 7

6. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ 8

7. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ 11

8. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠD 11

9. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH 13

10. EVALUAČNÍ SYSTÉM 13

1. Identifikační údaje

Školní vzdělávací program pro školní družinu.

Název a adresa školy: Základní škola a Mateřská škola Suchdol, příspěvková organizace, Suchdol 6, 285 02.

IČO: 70989745

Ředitelka školy: Mgr. Gabriela Buldrová

Kontakty:

telefon: 327 596 144

e-mail: info@zssuchdolkh.cz

datová schránka: qitmssk

Web**:** www.zssuchdolkh.cz

Zřizovatel: Městys Suchdol, okres Kutná Hora

Telefon: 327 596 275

Součást školy: školní družina

IZO: 113 400 110

Telefon: 602 628 035

ŠVP byl projednán na pedagogické poradě dne: 28.8.2026

Platnost: od 1.9.2026

Účinnost: od 1.9.2026

2. Charakteristika

Činnost školní družiny vychází ze zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Činnost ŠD se řídí RVP pro základní vzdělávání a Školním vzdělávacím programem základní školy.

Školní družina je součástí Základní školy a Mateřské školy Suchdol a nachází se přímo v budově základní školy na adrese Suchdol 6. Školní družinu navštěvují žáci 1. – 5. ročníku naší školy.
V daném školním roce ji tvoří tři oddělení s maximální kapacitou 70 dětí. Jedno oddělení je umístěno v herně a další dvě ve třídách školy.
Školní družina poskytuje svou činnost každodenně, a to v závislosti na rozvrhu základní školy pro příslušný školní rok.

3. Konkrétní cíle vzdělávání

Cílem vzdělávání je získávání a rozvíjení klíčových kompetencí.

Klíčové kompetence:

1. **Kompetence k učení – motivovat pro celoživotní učení**
   - dát každému jedinci prostor pro rozvoj a vyniknutí jeho silných stránek.
   - kompenzace případných neúspěchů z vyučování.
   - realizovat vlastní nápady.
   - vést k samostatnému organizování činností.
   - možnost prožití úspěchu (soutěže, akce).
   - dokončit započatou práci.
   - umět zhodnotit své výkony.
   - získání všeobecného vzdělání.
   - získané vědomosti dávat do souvislostí a umět je uplatňovat v praxi.

2. **Kompetence k řešení problémů – podněcovat k tvořivému myšlení, k logickému uvažování, řešení problémů**
   - aktivní podíl na všech fázích činnosti (plánování, příprava, realizace, hodnocení).
   - rozlišovat správná a chybná rozhodnutí, hledat nová řešení.
   - všímat si dění a problémů kolem sebe, snažit se řešit krizové situace.
   - učit se řešit problémy z praktického života.

3. **Kompetence komunikativní – vést k všestranné a účinné komunikaci**
   - poslouchat a respektovat názory jiných a vhodnou formou obhajovat vlastní názor.
   - vést ke vhodné komunikaci se spolužáky, pedagogy a s ostatními dospělými.
   - rozvíjet slovní zásobu a učit se vyjadřovat své pocity řečí, gestem, mimikou.

4. **Kompetence sociální a interpersonální – rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých**
    - zodpovědnost za své chování, respektování rozhodnutí a zájmy jiných.
    - práce ve skupinách, vzájemná pomoc, střídání rolí ve skupině.
    - respektování společně dohodnutých pravidel chování.
    - dokázat se postavit proti nespravedlnosti, agresivitě a šikaně.
    - dokázat si poradit nebo si požádat o pomoc.

5. **Kompetence činnostní a občanské – připravovat účastníky jako zodpovědné a svobodné osobnosti uplatňující svá práva a plnící své povinnosti**
    - dodržovat společně stanovená pravidla chování, chovat se odpovědně k sobě i druhým.
    - uvědomovat si svá práva a povinnosti.
    - dbát o své zdraví a bezpečí.
    - respektovat individuální rozdíly účastníků (osobnostních, národnostních, kulturních).
    - zodpovědné chování k věcem a majetku, k přírodě, vedení k třídění odpadu.
    - aktivně se zapojovat do veřejně prospěšných a charitativních aktivit.

6. **Kompetence pracovní a trávení volného času – pomáhat účastníkům poznávat a rozvíjet jejich schopnosti**
    - pestrá a kvalitní nabídka zájmových činností a aktivních odpočinkových činností.
    - umět plánovat, organizovat a řídit svůj volný čas.
    - dokázat se zapojit a uplatnit se v kolektivu.
    - účelné trávení volného času a odmítnutí nevhodných nabídek na využití volného času.
    - rozvíjet své zájmy v individuálních a skupinových činnostech.
    - umět zhodnotit jednoduché činnosti.
    - využívat bezpečně materiály, nástroje a vybavení.
    - dodržovat vymezená pravidla, dbát na bezpečnost a ochranu zdraví při aktivitách ve volném čase.

Cílem naší školní družiny je:
Naším cílem je podpora a rozvoj osobnosti dítěte v oblasti sociální, emocionální, environmentální, technologické a praktické.

Rozvíjet kladné vztahy:

- vytvářet především bezpečné a podnětné prostředí k rozvoji sebepoznání, posilovat zdravé sebevědomí, vést ke zdravému životnímu stylu.
- rozvíjet kladné vztahy v kolektivu i mimo něj.
- umět přijmout druhého a tolerovat jeho názor.
- učit a rozvíjet tvořivost, samostatnost, odpovědnost a spolupráci.
- vést účastníky k přijímání a respektování pravidel slušného chování a morálních hodnot.
- vést účastníky k citlivému vnímání prostředí a přírody.
- rozvíjet zájmy, nadání a přispívat k prevenci sociálně patologických jevů.

Součástí našich cílů je primární prevence sociálně patologických jevů:

- vychovávat ke zdravému životnímu stylu: správné stravovací návyky, zdravá skladba potravy, dodržování pitného režimu dne, dodržování tělesné kultury, zdatnosti, rozvoj citových vazeb a citové stránky osobnosti, pěstování pracovních návyků a dovedností.
- posilovat komunikační dovednosti: kultura slovního i mimoslovního projevu, rozvoj slovní zásoby, schopnost ji používat.
- zvyšovat sociální kompetence: pěstování potřebných vědomostí, dovedností a postojů v sociálních vztazích, které vedou k odpovědnosti za své chování a přijímání důsledků svého chování, vedení k pravdomluvnosti.
- vychovávat k odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování: ovládání negativních citových reakcí, vypořádání se se stresem, vyrovnat se s nedostatky a neúspěchy, schopnost najít si své místo ve skupině a společnosti.
- formovat životní postoje: vytváření základního právního vědomí, porozumění, tolerance, ochota pomoci, nepodléhat cizím negativním vlivům.

Konkrétní sociálně patologické jevy, na jejichž prevenci se v ŠD zaměřujeme:

- **šikana (fyzická, psychická, verbální, kyberšikana).**
- **agresivita a násilné chování.**
- **lhaní, podvádění, krádeže a poškozování majetku.**
- **nevhodné užívání technologií, rizika kyberprostoru.**
- **intolerance, rasismus.**
- **nevhodné sexuální projevy či obtěžování.**

Prevence probíhá především prostřednictvím vytváření bezpečného prostředí, respektování pravidel, pozitivního klimatu v oddělení, otevřené komunikace a spolupráce s rodiči a školou.

4. Délka a časový plán vzdělávání

Vzdělávací program pro ŠD je koncipován na jeden školní rok mimo dobu prázdnin. Program je doplňován:
- průběžným každodenním působením vychovatelky, které se vztahuje k danému tématu.
- řízenou činností, která postupuje podle týdenní skladby zaměstnání.
- příležitostné akce k vybranému tématu.
- ročním plánem konkrétních činností rozdělených po měsících, které vycházejí a podporují motivační zaměření školního roku.

Provoz ŠD je zajištěn ráno před vyučováním a odpoledne po vyučování. Denní režim je flexibilní a přizpůsoben aktuálním potřebám účastníků, počasí a možnostem školy.

5. Formy a metody činnosti zájmového vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné denní docházky, pravidelné docházky nebo nepravidelné a příležitostné docházky.

Pravidelná denní docházka – přihlášení k zájmovému vzdělávání nejméně 4 dny v týdnu po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců.

Pravidelná docházka – přihlášení k zájmovému vzdělávání v rozsahu nejméně jedenkrát za 2 týdny po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců, které není pravidelnou denní docházkou.

Nepravidelná a příležitostná docházka – přihlášení k zájmovému vzdělávání v jiném rozsahu.

Formy činností:

- **pravidelná činnost**

- dána týdenní skladbou činností v oddělení (hra, soutěž, rozhovor a řízená diskuze, skupinová a samostatná práce, kreativní tvorba, pobyt venku).
- zájmové útvary organizované ŠD.

- **příležitostná činnost**

- společné akce pro žáky, sportovní akce, tematické akce pro žáky a rodičovskou veřejnost, soutěže, besedy apod.

- **průběžná činnost**

- děláme průběžně během celého školního roku – seznámení s činností, řádem, poučení o bezpečnosti a kázni ve ŠD, v jídelně, při vycházkách, prevence sociálně patologických jevů.

- **spontánní činnost**

- spontánní hry a činnosti v ranní družině, činnosti venku a v koncových hodinách, každodenní individuální činnosti podle vlastního momentálního zájmu, využití nabídky stolních her, stavebnic, časopisů apod. pod dohledem vychovatelky.

- **odpočinková činnost**

- klidová činnost (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), aktivní odpočinek (závodivé. hry při pobytu venku nebo v tělocvičně).

- **individuální činnost**

- zaměřuje se na potřeby, zájmy a schopnosti konkrétního účastníka, probíhá v užším kontaktu mezi pedagogem a dítětem, mimo skupinové aktivity.

- **příprava na vyučování**

- tématické vycházky, didaktické hry a další činnosti, které upevňují a rozšiřují získané vědomosti a poznatky, vypracovávání domácích úkolů.

Metody práce ve školní družině:

-cesty k dosažení výchovně-vzdělávacích cílů: slovní, názorné, praktické.

- odpočinek na koberci, poslech pohádek.
- komunikativní kruh, beseda, rozhovor, diskuse.
- četba, dramatizace.
- malba, kresba, koláž, mozaika.
- zpěv, tanec, doprovod písní, rytmizace.
- volní hry.
- tvořivé a konstruktivní hry.
- pohybové a sportovní aktivity.
- vycházky-tělovýchovné, přírodovědné, poznávací, turistické.
- soutěže, kvízy, doplňovačky.
- výstavy, exkurze, besídky.
- videoprojekce, audioprojekce.
- individuální a skupinová práce.
- dopravní výchova.
- výchova ke zdraví.
- environmentální výchova.

6. Obsah vzdělávání

Školní vzdělávací program pro školní družinu vychází především z rámce vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** v základním vzdělávání. Obsah zahrnuje témata: **Místo, kde žijeme**, **Lidé kolem nás**, **Lidé a čas**, **Rozmanitosti přírody**, **Člověk, jeho zdraví a bezpečí** a **Lidé a svět financí**.

Program podporuje: **Osobnostní rozvoj, sociální a občanský rozvoj, kulturní rozvoj, enviromentální rozvoj, tělesný a duševní rozvoj.**

Průřezová témata:

- Já a moje okolí, kamarádi, zdraví a bezpečí.
- Společnost pro všechny, naše obec a tradice, čas a já.
- Svět pohádek a fantazie, svátky a zvyky, divadlo a příběhy.
- Rok v přírodě, příroda a já, udržitelné prostředí.
- Sportujeme a hýbeme se, hry a soutěže, cestujeme.

Knihy a četbu využíváme k tomu, abychom dětem přiblížili:

- poznávání světa.
- vztah k sobě samému.
- budování bezpečných a přátelských vztahů ve společnosti.
- úctu k přírodě.
- vnímání a rozvoj hodnot.

Obsah vzdělávání je vytvořen pro všechna oddělení ŠD a realizován s ohledem na individuální potřeby a možnosti jednotlivých účastníků. Vychovatelky plánují konkrétní činnosti podle aktuálního složení oddělení a časových možností, které vyplývají z rozvrhu. Důraz klademe na **dobrovolnost, aktivitu, seberealizaci, rozmanitost, atraktivitu a zábavnost**.

Do programu zahrnujeme nejen jednotlivé činnosti, ale také jejich vzájemnou návaznost. Podporujeme situace, kdy účastníci mohou prožívat **bezprostřední smyslové a citové zážitky** a získávat zkušenosti vlastní aktivitou.

Plán činností je členěn do těchto oblastí:

Odpočinkové činnosti

Slouží k odstranění únavy, zařazujeme je převážně po obědě, případně ráno pro účastníky, které vstávají brzy, a také kdykoliv během dne dle potřeby. Jedná se o klidové aktivity – poslech, tiché hry a zájmové činnosti.
Příklady: rozhovory, poslech pohádek, společenské hry, volná kresba, čtení na pokračování, jednoduché relaxační cviky.

Rekreační činnosti

Pomáhají regenerovat síly, většinou s aktivnějším pohybem, někdy i hlučnější formou.
Příklady: vycházky v okolí školy, hry a soutěže na zahradě či v tělocvičně, pohybové hry v přírodě, hudebně-pohybové aktivity, dramatizace pohádek, exkurze a výlety.

Zájmové činnosti

Podporují rozvoj osobnosti, umožňují seberealizaci, kompenzují případné neúspěchy ve škole a rozvíjejí dovednosti i znalosti.
Příklady: tvoření z papíru a přírodnin, práce se stavebnicemi, kreslení, malování, modelování, přírodovědné vycházky a pozorování, sportovní a pohybové aktivity, základní pravidla her, pobyt v přírodě.

Příprava na vyučování

Aktivity související s plněním školních povinností (není povinnou součástí ŠD). Může jít o vypracování domácích úkolů (se souhlasem rodičů, bez oprav vychovatelky) nebo hravé procvičování učiva formou didaktických her.
Příklady: didaktické hry, křížovky, hádanky, čtení časopisů, omalovánky, hry s písmeny, exkurze.

Časové rozvržení obsahu a cíle

Konkrétní plány činností jsou každoročně aktualizovány podle potřeb daného školního roku.

Tabulka – Cíle a výstupy podle ročních období.

Období	Cíle	Výstupy
Podzim (IX–XI)	- Já a moje okolí - Seznámení s prostředím a pravidly ŠD - Seznámení s kamarády - Rok v přírodě-pozitivní vztah - Naše obec a tradice - Bezpečné chování - Rozvoj komunikace - Pracovní a hygienické návyky - Základní společenské chování	- Zná prostředí školy a ŠD - Respektuje pravidla - Umí komunikovat a spolupracovat - Chová se bezpečně - Zvládá hygienu a stolování - Umí pracovat na zahradě - Rozvíjí kreativitu
Zima (XII–II)	- Upevnění tradic a přátelských vztahů - Rozvoj estetiky, fantazie a sociálního cítění - Práce na PC - Rozvoj logického myšlení - Zdraví a bezpečnost	- Zná tradice - Vyrábí přání a dárky - Používá počítač - Respektuje individualitu druhých - Bezpečně zvládá zimní aktivity - Umí tvořit a vyjádřit nápady
Jaro (III–V)	- Poznávání rodiny a okolí - Vnímání přírodních změn – jaro - Velikonoční tradice - Třídění odpadu - Manuální a estetické dovednosti	- Zná rodinné vztahy - Orientuje se v okolí - Chápe jarní proměny - Tvoří tematické výrobky - Udržuje pořádek - Hospodaří s materiálem - Třídí odpad
Léto (VI)	- Dopravní výchova - Rozvoj samostatnosti - Péče o zdraví - Zhodnocení dovedností	- Zná dopravní značky a pravidla - Pracuje samostatně i ve skupině - Tělesně se rozvíjí - Rozpozná rizikové chování - Ovládá základy zdravovědy

7. Podmínky přijímání uchazečů a průběhu vzdělávání

Školní družina je určena především pro žáky 1. stupně naší základní školy a její činnost se řídí platnými právními předpisy.
Kapacita je 70 žáků přihlášených k pravidelné denní docházce, rozdělených do tří oddělení. V době ranního a odpoledního provozu jsou oddělení slučována.
Podmínkou přijetí je odevzdání řádně vyplněné přihlášky, která obsahuje i údaje o rozsahu docházky a způsobu odchodu z družiny. O zařazení žáka rozhoduje ředitel školy.
Docházka je pro přihlášené povinná. Ojedinělé uvolnění je možné pouze po předchozí písemné žádosti podepsané zákonným zástupcem. Podrobnosti stanoví Vnitřní řád školní družiny.
Po přijetí mají žáci všechna práva a povinnosti účastníků zájmového vzdělávání.

8. Podmínky vzdělávání ve ŠD

8.1.Materiální podmínky

K činnostem školní družiny jsou využívány: jedna herna a dvě místnosti učeben, které se nacházejí v budově školy.
Herna, která se nachází v přízemí, se využívá i pro ranní a koncový provoz. Tato místnost je vybavena kobercem, stolky a židlemi, magnetickou tabulí, počítačem a projektorem.
V učebnách se kromě koberce pro relaxaci, stolky se židličkami nachází i interaktivní tabule. Do vybavení oddělení patří řada různých společenských her, motivačních hraček, stavebnic, knih a časopisů. K dispozici je i školní knihovna a počítačová pracovna.
K venkovním herním aktivitám mimo budovu je využíváno školní hřiště u budovy, dětské hřiště s herními prvky, sokolovny a přilehlého venkovního prostoru. K dispozici jsou šatny v přízemí a sociální zařízení pro chlapce i pro děvčata v budově školy.

Stravování dětí probíhá ve školní jídelně v těsné blízkosti školy, která je její součástí. Pitný režim k obědu zajišťuje školní jídelna, další pití si nosí děti samy.

8.2.Personální podmínky.

Zájmové vzdělávání zajišťují 3 vychovatelky. Vychovatelky jsou iniciátory a průvodci účastníka při zájmovém vzdělávání, který přímo či nepřímo řídí, motivují a hodnotí.
Probouzí v účastnících aktivní zájem o okolí, o sociální kontakt, o komunikaci, podněcuje a rozvíjí přirozenou zvídavost, chuť objevovat, odvahu projevit se, přiměřeně oceňuje a chválí.
Vychovatelky splňují kvalifikační předpoklady, jsou empatické, podílí se na tvorbě sociálního klimatu, zvládají efektivní strategii komunikace, mají výborné organizační schopnosti, mají základní právní vědomí, znají bezpečnostní předpisy a zvládají základní manažerské dovednosti.
Jsou motivovány k dalšímu vzdělávání a odborné zaměření si průběžně prohlubují v akreditovaných kurzech a samostudiem.

Vychovatelky se chovají a jednají profesionálním způsobem v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině.

8.3.Ekonomické podmínky

ŠD vybírá úplatu za zájmové vzdělávání ve výši stanovené zřizovatelem.
Úplata se vybírá **pololetně** formou dvou souhrnných plateb.
Výše úplaty je stanovena předem na celý školní rok. Pokud poplatek není zaplacen, zástupkyně pro ŠD o tom uvědomí ředitele školy. Ředitel školy může rozhodnout o případném vyloučení účastníka ze školní družiny.
Podrobněji jsou informace k úplatě specifikovány ve Vnitřním řádu školní družiny.

8.4.Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Hygienické a bezpečnostní zajištění

- Vyvážený režim činností s dostatkem pohybu a odpočinku.
- Bezpečnost a ochrana je prioritou, pravidelné poučování o pravidlech chování a bezpečnosti.
- Zajištěný pitný režim a vhodné stravování.
- Přiměřené osvětlení, teplota a možnost větrání.
- Bezpečné vybavení, pravidelná kontrola prostor a označení nebezpečných míst.
- Dostupná lékárnička s pravidelnou kontrolou obsahu.

8.5.Psychosociální podmínky

- Příjemná atmosféra a otevřená komunikace.
- Vzájemný respekt, tolerance a spolupráce.
- Individuální přístup a věkově přiměřené hodnocení.
- Prevence šikany a jiných rizikových jevů.
- Zapojení účastníků do plánování činností.
- Pravidelné informování rodičů a účastníků o činnosti družiny.

8.6.Vnitřní řád

Vnitřní řád školní družiny vychází ze školního řádu ZŠ.
Stanovuje pravidla chování, práva a povinnosti účastníků a zákonných zástupců.
Je trvale vyvěšen na přístupném místě a s jeho obsahem jsou prokazatelně seznámeni účastníci i rodiče.
Během roku jsou účastníci pravidelně poučováni o bezpečnosti při pobytu ve ŠD, při vycházkách i dalších činnostech.
Obecná pravidla chování určuje školní řád základní školy.

9. Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a mimořádně nadaných

Ve školní družině mohou být vzděláváni také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci nadaní či mimořádně nadaní. V rámci jejich zájmového vzdělávání jim budou poskytována podpůrná opatření doporučená školským poradenským zařízením.
Vychovatelky spolupracují s třídními učiteli, speciálním pedagogem, asistenty pedagoga i rodiči dítěte.
Pro podporu rozvoje talentu a zájmů nadaných a mimořádně nadaných dětí nabídne školní družina doplňkové činnosti zaměřené na jejich silné stránky a zájmové oblasti.
Organizace vzdělávání vychází z individuálních potřeb dítěte, respektuje jeho specifika a případná omezení, která mohou ovlivnit účast na činnostech.
Cílem je vytvářet optimální podmínky pro osobnostní rozvoj, učení, komunikaci a samostatnost každého dítěte.

10. Evaluační systém

Evaluační systém

Oblast evaluace	Způsob hodnocení	Kdo provádí	Četnost	Výstup
Průběžná evaluace	sledování atmosféry v oddělení, rozhovory, diskuse v kruhu, zpětná vazba po činnostech	vychovatelky	denně	okamžitá úprava činností, zajištění spokojenosti a bezpečí
Vnitřní evaluace	hospitace, vzájemné hospitace vychovatelek, pedagogické porady	vedení školy, vychovatelky	průběžně během roku	zhodnocení kvality činností, doporučení k dalšímu zlepšení
Spolupráce s rodiči	rozhovory, konzultace, dotazníky, ankety	vychovatelky	dle potřeby, min. 2× ročně	zpětná vazba rodičů, zapojení rodiny do života ŠD
Dlouhodobá evaluace	vyhodnocení plánu ŠD, sledování úspěšnosti prevence sociálně patologických	vychovatelky, vedení školy	na konci školního roku	souhrnná zpráva, podklad pro inovaci ŠVP

	jevů, zhodnocení klimatu v oddělení			
Výsledky evaluace	zapracování závěrů do ŠVP, úprava vzdělávací nabídky, profesní rozvoj vychovatelek	vedení školy, vychovatelky	každoročně	aktualizovaný ŠVP, zkvalitnění práce ŠD

Mgr. Gabriela Buldrová

ředitelka školy